

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Frisia Zout B.V.
Lange Lijnbaan 15
8861 NW Harlingen

**Programma DG Groningen en
Ondergrond**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door
5.1.2.e

Datum 21 augustus 2024
Betreft Ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor diepboring Havenmond
HVM-01 Frisia Zout

Ons kenmerk
PDGGO-DTDO / V-53181

Bijlage(n)

Ontwerpbesluit

1. Aanvraag

Op 1 september 2023 heeft Frisia Zout B.V. (hierna: Frisia) te Harlingen ingevolge de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend. De aanvraag is voor het uitvoeren van een diepboring op de locatie Lange Lijnbaan 15 te Harlingen, op de percelen kadastraal bekend gemeente Harlingen, sectie B, nummers 3769 en 3770. De aanvraag is in het Omgevingsloket Online geregistreerd onder nummer 8014369 en heeft zaaknummer V-53181.

Het betreft een aanvraag voor het realiseren van een diepboring op een afgeschermd boorlocatie op het terrein van Frisia te Harlingen met daarbij het installeren van mantelbuizen en het uitvoeren van een diepboring met een mobiele installatie. Per abuis heeft Frisia op het OLO formulier aangegeven dat het een aanvraag voor revisievergunning betreft. Omdat Frisia reeds eerder een aanvraag om revisievergunning had ingediend, ontstond de situatie dat een tweede aanvraag voor revisie niet in behandeling zou worden genomen. Op 18 september 2023 heeft Frisia aangegeven dat het niet om een revisievergunning gaat, maar om een veranderingsvergunning. De Minister van Klimaat en Groene Groei beschouwt aanvraag als een aanvraag voor het realiseren van een diepboring met bijbehorende aansluiting op bestaand leidingwerk.

De aanvraag bestaat uit de volgende documenten:

1. OLO aanvraagformulier publiceerbaar, aanvraagnummer nummer 8014369, d.d. 1 september 2023.
2. A. Voortgangsrapport Monitoring grondwaterkwaliteit WKC en winlocaties Frisia Zout Harlingen, Tzummarum en Pietersbierum, revisie 00, 20 juli 2022.

B. Voortgangsrapport Monitoring grondwaterkwaliteit WKC en winlocaties Frisia Zout Harlingen, Tzummarum en Pietersbierum, revisie 00, 17 oktober 2023.

PDGGO-DTDO / V-53181

3. Sound-technical report 208170-01.02, 18 april 2008.
4. Rapport geluidsmeting boorinstallatie Hajtjema 500, meting 31 januari 2013.
5. Quantitative Risk Assessment (QRA) Locatie HVM-01 versie 1.0, 19 december 2022.
6. Aanmeldnotitie zorgplicht mijnbouw voor het uitvoeren van diepboringen ten behoeve van zoutwinning Frisia Zout, Harlingen, 25 augustus 2023.
7. Rapport nul-situatie 2019. Grondwaterkwaliteit Frisia Zout, winlocatie Havenmond te Harlingen. Definitieve versie 00, 20 november 2019.
8. Beschikking Wm inrichting zoutfabriek Harlingen ET/EM/8137562, 29 september 2008.
9. M.e.r.-beoordelingsbesluit boring HVM-02 Havenmond, kenmerk GGKE-WO / 19035899, 8-02-2019).
10. Hydrocarbon Risk Assessment (HCRA), Salt well: HVM-01, versie 2.0, 29 november 2022.
11. Aanvulling bij aanvraag omgevingsvergunning boortoren 8014369, 18 september 2023.
12. Bijlage aanvullende gegevens voor Frisia Havenmond, ontvangen 26 april 2024.
13. Stikstofdepositie Boring Havenmond, memo nr.: nIT58052_3372001_A, d.d. 17 mei 2024.
14. Aerius projectberekening, RxDWuDQL6rxy, d.d. 17 mei 2024.

De documenten zijn betrokken bij de aanvraag.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de volgende activiteit:

- Het oprichten en in werking hebben van een inrichting of mijnbouwwerk.

Op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder e, sub 1° en sub 3° van de Wabo is een omgevingsvergunning vereist voor het oprichten en in werking hebben van een inrichting of mijnbouwwerk.

Diepboring

Gelet op artikel 2.1, derde lid van de Wabo, juncto artikel 2.5 van het Besluit omgevingsrecht (hierna: Bor) is een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid aanhef en onder e van de Wabo nodig voor mijnbouwwerken als bedoeld in artikel 4, eerste lid *mobiele installaties op land met bijbehorend terrein* van het Besluit algemene regels milieu mijnbouw (hierna: Barmm) waarmee een boorgat wordt aangelegd.

Op de activiteiten is de uitgebreide uniforme voorbereidingsprocedure van 6 maanden van toepassing (afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb)).

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet (hierna: Ow) inwerking getreden. Deze wet bundelt een groot aantal wetten, regels en voorschriften over de fysieke leefomgeving waardoor een groot aantal wetten zijn ingetrokken, zo ook de Wabo. De aanvraag dient echter overeenkomstig het oude recht, de Wabo, te worden gevolgd. Dit volgt uit artikel 4.3 van hoofdstuk 4 'overgangsrecht' van de 'Invoeringswet Omgevingswet'¹.

PDGGO-DTDO / V-53181

Opgemerkt wordt dat na het onherroepelijk worden van onderhavig besluit bepaalde onderdelen op grond van de Ow, direct van toepassing worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor onderdelen die voor de inwerkingtreding van de Ow in het Activiteitenbesluit (hierna: Ab) gereguleerd waren, maar thans in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal). Daar waar in onderhavig besluit bijvoorbeeld het Ab of het Barmm wordt aangehaald gelden, ondanks dat er sprake is van de behandeling onder het oude recht, na het onherroepelijk worden van het besluit de regels uit het Bal dan wel omgevingsplan.

Bevoegd gezag

Ingevolge artikel 3.3, vierde lid, onder a, van het Bor, is de Minister van Klimaat en Groene Groei bevoegd te beslissen op deze aanvraag.

2. Overwegingen procedureel*Procedure (ontwerp)besluit*

Tijdens de behandeling van de aanvraag bleken de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende voor een goede beoordeling van de aanvraag. De aanvrager is op meerdere momenten in de gelegenheid gesteld om aanvullende gegevens aan te leveren. Hierdoor is de behandeling van de aanvraag, op grond van het bepaalde in artikel 4.15, eerste lid, onder a, van de Awb, opgeschort. Op het moment dat de aanvullingen zijn ontvangen is de beslistermijn weer gaan lopen. De aanvullende gegevens behoren tot de aanvraag en liggen met het ontwerpbesluit en het besluit ter inzage.

De kennisgeving met betrekking tot dit ontwerpbesluit is op 22 augustus 2024 gepubliceerd in de Staatscourant. Het ontwerpbesluit ligt van 22 augustus tot en met 2 oktober 2024 ter inzage bij de gemeente Harlingen en is tevens online in te zien op de website www.mijnbouwvergunningen.nl.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

De aanvraag heeft betrekking op de oprichting van een mijnbouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Wabo. De Wabo omschrijft in artikel 2.14 het toetsingskader van de aanvraag. Ik heb de aanvraag getoetst aan de bestaande toestand van het milieu, met het milieubeleidsplan rekening gehouden en de beste beschikbare technieken in acht genomen.

¹ Staatsblad 2020, 172 (als voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet een aanvraag om een besluit is ingediend, blijft het oude recht, met uitzondering van artikel 3.9, derde lid, eerste zin, van de Wabo, van toepassing.)

Besluit activiteiten leefomgeving

Hoewel feitelijk gezien nog moet worden getoetst aan het wettelijk kader zoals deze was voor de inwerkingtreding van de Ow, gelden bij het onherroepelijk worden van onderhavig besluit in ieder geval de volgende paragrafen zoals opgenomen is het Bal en het omgevingsplan van de gemeente Harlingen. In het Bal zijn voor een groot aantal milieubelastende activiteiten, die binnen bedrijven plaats kunnen vinden, rechtstreeks werkende, algemene regels opgenomen. Hiervoor worden in de omgevingsvergunning geen voorschriften opgenomen. Dit geldt ook voor de functionele ondersteunende activiteiten zoals opslag van gevaarlijke stoffen in verpakking en minerale olie in een opslagtank, die in dit besluit mee worden vergund.

PDGGO-DTDO / V-53181

Op de boorlocatie worden de volgende milieubelastende activiteiten uitgevoerd:

- § 3.2.8. Opslagtank voor vloeistoffen en tankcontainer of verpakking die wordt gebruikt als opslagtank voor vloeistoffen.
- § 3.2.9. Opslaan van gevaarlijke stoffen in verpakking.
- § 3.2.13. Opslaan, mengen, scheiden en verdichten van bedrijfsafval of gevaarlijk afval voorafgaand aan inzameling of afgifte.
- § 3.10.1 Mijnbouw.
- Omgevingsplan gemeente Harlingen § 22.3.4 Geluid.

Er moet worden voldaan aan de volgende paragrafen uit het Bal:

- § 4.104 Opslaan van goederen.
- § 4.109 Werken met een verplaatsbaar mijnbouwwerk.
- § 5.2.1 Eindonderzoek bodem.
- § 5.4.2 Bodembeschermende voorzieningen.
- § 5.4.1 Verduurzaming van het energiegebruik.
- § 5.4.5 Geluid op industrieterreinen.

Besluit algemene regels milieu mijnbouw

In het Barmm zijn voor activiteiten met een mobiele installatie waarmee een boorgat wordt aangelegd rechtstreeks werkende, algemene regels opgenomen. Deze zijn overgegaan naar het Bal.

Gelet op artikel 7, zesde lid van het Barmm blijft een melding op grond van artikel 7, eerste lid van het Barmm achterwege als er een vergunning in het kader van artikel 2.1, eerste lid, onder e, van de Wabo is verleend.

Besluit externe veiligheid inrichtingen

In het Besluit externe veiligheid inrichtingen (hierna: Bevi) en de Ministeriële regeling externe veiligheid inrichtingen zijn categorieën van inrichtingen aangewezen waarop het veiligheidsbeleid expliciet van toepassing is. Mijnbouwwerken bestemd voor de winning, opslag, bewerking of het gereedmaken voor transport van gevaarlijke stoffen is een van de categorieën die hierin is genoemd. De inrichting Frisia valt niet onder deze categorie waardoor de inrichting niet onder de werkingssfeer van het Bevi valt.

Beste beschikbare technieken

In het belang van het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu moeten aan de vergunningvoorschriften worden verbonden om de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, te voorkomen of,

indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk – bij voorkeur bij de bron – te beperken en ongedaan te maken. Op grond van artikel 2.14, eerste lid, onder c, sub 1, van de Wabo wordt ervan uitgegaan dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken (hierna: BBT) worden toegepast.

PDGGO-DTDO / V-53181

Op grond van artikel 9.2 van de Ministeriële regeling omgevingsrecht (hierna: Mor) moet bij het bepalen van BBT-rekening worden gehouden met de BBT-conclusies en bij ministeriële regeling aangewezen informatiedocumenten over BBT.

Op grond van de bijlage van de Mor moet voor het bepalen van de BBT voor de installaties en processen binnen de inrichting aanvullend een toetsing plaatsvinden aan relevante aangewezen informatiedocumenten over BBT. Gelet op de in het Barmm opgenomen regels zijn er geen aanvullende relevante informatiedocumenten.

Wet Natuurbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is de Waddenzee, gelegen in de onmiddellijke nabijheid van de locatie.

Om te bezien of ten gevolge van het project op Natura 2000 gebieden effecten zijn, heeft Frisia projectberekeningen met AERIUS-Calculator uitgevoerd. Uit artikel 2.1, eerste lid van de regeling natuurbescherming volgt dat voor de vaststelling of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, afzonderlijk of in combinatie met plannen of andere projecten significante gevolgen kan hebben voor dat gebied door het veroorzaken van stikstofdepositie in het gebied op een voor stikstof gevoelige habitat, de stikstofdepositie berekend moet worden met AERIUS Calculator versie 2023.

Uit de berekening met kenmerk RxDWuDQL6rxy van 17 mei 2024, volgt dat geen stikstofdepositie optreedt op het nabijgelegen Natura 2000 gebied. Daarmee zijn significant negatieve effecten van stikstofdepositie op gevoelige habitattypen uitgesloten.

Verklaring van geen bedenkingen

Op grond van artikel 2.27, eerste lid, van de Wabo wijst een algemene maatregel van bestuur categorieën van gevallen aan, waarvoor geldt dat een omgevingsvergunning niet wordt verleend dan, nadat een daarbij aangewezen bestuursorgaan heeft verklaard dat het daartegen geen bedenkingen heeft.

Een verklaring van geen bedenkingen is nodig als sprake is van het afwijken van een bestemmingsplan of beheersverordening in het geval een toestemming nodig is op grond van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de Wabo, juncto artikel 6.5 Bor. Uit de aanvraag blijkt dat ter plaatse van de boor- en winningslocatie het bestemmingsplan Bedrijventerrein Industriehaven Harlingen van toepassing is. Ter plaatse is de locatie bestemd als Bedrijventerrein met de functie bedrijfsgebouwen ten behoeve van een bedrijf voor de winning, productie, verwerking, verpakking en op- en overslag van zout en de bijproducten ter

plaats van de aanduiding "zoutbedrijf". De aangevraagde activiteiten passen in het bestemmingsplan.

PDGGO-DTDO / V-53181

Het verlenen van deze omgevingsvergunning valt ook niet onder de andere gevallen waarvoor ingevolge § 6.2 van het Bor een verklaring van geen bedenkingen is vereist.

Besluit milieueffectrapportage

In het Besluit m.e.r. zijn in de bijlage, onderdeel D, activiteiten opgenomen waarbij het bevoegd gezag op grond van artikel 7.2, eerste lid, onder b, van de Wm moet beoordelen of bij de voorbereiding van het betrokken besluit voor die activiteiten, vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kunnen hebben, een MER moet worden gemaakt. Voor een diepboring is op grond van bijlage D17.2 van het Besluit milieueffectrapportage een m.e.r.-beoordelingsbesluit nodig.

Voor de activiteit heeft Frisia op 1 september 2023 een aanmeldingsnotitie (hierna: de mededeling) ingediend. Met de mededeling zijn de milieueffecten gewogen voor het realiseren van één nieuwe diepboring en het aansluiten van deze nieuwe put binnen een bestaande inrichting. Op 21 mei 2024 is op de mededeling een m.e.r.-beoordelingsbeslissing genomen (kenmerk PDGGO-DTDO / V-53181). Op grond van de mededeling is de conclusie getrokken dat de voorgenomen diepboring HVM-01 geen aanzienlijke milieueffecten heeft, zoals bedoeld in artikel 16.43, tweede lid van de Ow, waardoor het opstellen van een milieueffectrapport niet noodzakelijk is. De beslissing is toegevoegd als bijlage III bij dit besluit.

4. Geraadpleegde organisaties

- Het college van burgemeester en wethouders (hierna: B&W) van de gemeente Harlingen.
- Het team natuurvergunningen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV).
- Rijkswaterstaat Noord Nederland.
- Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland.
- Wetterskip Fryslân.
- Brandweer Fryslân (Veiligheidsregio).
- De Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen, hierna: SodM).

5. Adviezen

- Door het college van B&W van de gemeente Harlingen is geen advies uitgebracht.
- LNV heeft geen advies uitgebracht.
- Reactie Rijkswaterstaat Noord Nederland: verzoek om meer informatie (zie: overwegingen m.b.t. ingediende adviezen)
- Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland heeft geen advies uitgebracht.
- Reactie Wetterskip Fryslân: het aanleggen van een nieuwe zoutwinningsput bij Frisia Zout in Harlingen brengt geen lozingen met zich

mee waarvoor Wetterskip Fryslân bevoegd gezag is. Er is daarom geen aanleiding om inhoudelijk op deze aanvraag te reageren.

- Van Brandweer Fryslân is advies ontvangen (zie: overwegingen m.b.t. ingediende adviezen).
- Door de Inspecteur-generaal der Mijnen is advies uitgebracht ten aanzien van de aanvraag (verzoek aanvullende gegevens), middels een handhavings-en uitvoeringstoets en aan het besluit te verbinden voorschriften.

6. Overwegingen m.b.t. de ingediende adviezen

Voor zover de inhoud van het advies relevant is voor de aangevraagde activiteiten worden die onderwerpen hier nader toegelicht. De reactie op het advies is te herkennen aan de woorden *reactie minister: en de daaropvolgende cursieve tekst*.

Rijkswaterstaat Noord Nederland heeft de volgende vragen:

Het is ons onduidelijk of de aanvraag zich beperkt tot de boring. Valt de productie die straks daarvandaan gaat plaatsvinden onder de reeds bestaande vergunning voor de zoutwinning?

- a. Zo ja: dan hoeven we niet te kijken naar effecten Waddenzee door bodemdaling / productie
- b. Zo nee, dan hebben we meer informatie nodig waaronder het effect op de bodem en het effect daarvan op de ecologie.

Reactie minister: het betreft alleen de boring, deze valt onder het bestaand winningsplan. De productiehoeveelheid wijzigt niet.

We missen een totaalbeeld van de wijzigingen en effecten op het compartiment water, ecologie en Natura 2000.

Reactie minister: dit is in de m.e.r.-beoordeling behandeld. Gemakshalve verwijst ik hiervoor naar het m.e.r.-beoordelingsbesluit, welke is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Ten aanzien van het compartiment water mist in ieder geval

- a. Een milieu risico analyse voor onvoorziene lozingen naar de Waddenzee. Bijvoorbeeld vanuit de tank en de boorput met daarin oliehoudend boorspoelvlloeistof.
De onvoorziene lozingen vallen mogelijk onder de reikwijdte van het wettelijk aangewezen BBT-document "Integrale aanpak van risico's van onvoorziene lozingen (pdf, 220 kB)" (CIW 2000) Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015).
- b. Op blz. 6 van Aanmeldnotitie Boren HVM-01-V3.0 is aangegeven dat er water- en pekelleidingen worden aangesloten. Dit is een wijziging op de lozings situatie en moet worden aangevraagd en beoordeeld op grond van de Waterwet. Onderdeel van de aanvraag / indieningsvereisten is een Immissietoets waarin de impact van de wijziging op het ontvangende water wordt beoordeeld. Deze is ook van belang voor het bepalen van de milieueffecten.

Reactie minster: Er is geen sprake van (onvoorziene) lozingen naar het oppervlaktewater. Water- en pekelleidingen betreffen bestaand leidingwerk, er treedt geen verandering op in de lozingssituatie.

PDGGO-DTDO / V-53181

Bovenstaande reacties zijn met Rijkswaterstaat mondeling toegelicht.

Ten aanzien van het compartiment ecologie en Natura 2000

- a. De boorlocatie ligt dicht op Natura 2000-gebied Waddenzee.
- b. Uit de toegezonden stukken kunnen we niet opmaken of het effect van bijvoorbeeld licht en geluid op de ecologie (vogels) beoordeeld is.

Reactie minister: genoemde effecten voor de zoutwinning door middel van 4 diepboringen en de productie op locatie zijn beoordeeld in het MER opgesteld in 2010 ("Milieueffecten continuering van de zoutwinning in Noord-West Fryslân" van Frisia Zout B.V. te Harlingen) en zijn tevens in het m.e.r.-beoordelingsbesluit voor de aangevraagde boring beschouwd.

Brandweer Fryslân: adviseert om:

1. Frisia aan risicocommunicatie te laten doen naar de objecten gelegen binnen de maximale effectafstand door het risico van de activiteit te communiceren.
2. Het bevoegd gezag zich uit te laten spreken over de hoogte van het groepsrisico als opgesteld in de QRA, waarbij men bewust is van de (on)mogelijkheden van de brandweer tijdens een calamiteit bij de diepboring.
3. Het bedrijfsnoodplan met ons te delen ter voorbereiding van onze repressieve dienst.

Reactie minister op 1. en 3.: Frisia stelt het bedrijfsnoodplan tijdig ter beschikking aan de Brandweer en toezichthouder (SodM). In dit plan is tevens het aspect van communicatie is opgenomen. Om dit te borgen is voor dit aspect een voorschrift opgenomen.

Reactie op 2.: Ik heb onder de paragraaf externe veiligheid hierover mijn overwegingen opgenomen.

Onderstaand het advies van SodM, ontvangen op 28 juni 2024 met daarin mijn reactie.

Op 24 mei 2024 heeft u namens de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) aan de Inspecteur-generaal der Mijnen van Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) gevraagd advies uit te brengen over een aanvraag van Frisia Zout B.V. (hierna: Frisia), ingediend op 1 september 2023. U vraagt om een handhaafbaarheids- en uitvoerbaarheidstoets (hierna: HUT) uit te voeren op het concept-ontwerpbesluit ten behoeve van een diepboring op de locatie Lange Lijnbaan 15 te Harlingen met kenmerk V-53181. De locatie is kadastraal bekend gemeente Harlingen, sectie B, nummers 3769 en 3770.

Samenvatting advies SodM

SodM heeft een HUT gedaan op het concept-ontwerpbesluit en stelt dat voor de handhaafbaarheid een aantal voorschriften verbeterd moeten worden. Die voorschriften hebben betrekking op de plattegrond van de locatie, instructies,

ongewone voorvallen en bedrijfsnoodplannen. Daarnaast stelt SodM vast dat er in de aanvraag zelf informatie ontbreekt waardoor de gevolgen voor het milieu nu niet goed beoordeeld kunnen worden; dit belemmert de uitvoering van hun taak. Voorts heeft SodM een aantal algemene opmerkingen over de relatie tussen het aanleggen van een boorgat en het winningsplan, de samenloop met bouwen en over de procedure rondom de m.e.r. aanmeldnotitie en de aanvraag.

Leeswijzer

Voordat we onze reactie op uw verzoek om een HUT geven, maken we een algemene opmerking over de reikwijdte van de aanvraag en de relatie met het winningsplan, vijf opmerkingen betreffende de procedure en geven we een advies ten aanzien van de samenloop met het bouwen en een viertal milieuaspecten, te weten afvalwater, bodem, geluid en externe veiligheid.

Reikwijdte aanvraag - relatie met winningsplan

De aanvraag betreft uitsluitend het aanleggen van een boorgat en het uitvoeren van een diepboring. Zo heeft SodM de aanvraag ook beoordeeld. SodM gaat ervan uit dat dat ook expliciet in het besluit tot uitdrukking wordt gebracht. Omdat de aangevraagde activiteit gevolgen kan hebben voor de hoeveelheid bodembeweging en de oppervlakte waarop bodembeweging kan plaatsvinden, wilt SodM in onderhavige reactie wel iets opmerken over bodembeweging in de relatie met de m.e.r.-procedure en het winningsplan.

Bij de winning van zout kan bodembeweging optreden. In een winningsplan wordt onderbouwd wat de te verwachten bodembeweging bij de voorgestelde winning zal zijn. De risico's en bijbehorende maatregelen om de risico's van bodembeweging zoveel als mogelijk te voorkomen of te beperken inclusief mitigerende maatregelen moeten goed zijn beschreven en onderbouwd in het onderliggende besluit op de m.e.r.-beoordeling. Dat is nu niet het geval.

Reactie minister: Uw opmerking neem ik voor kennisgeving aan en merk daarbij op dat wat SodM aanstipt reeds gedaan is in het MER voor de zoutwinning, 4 winputten en de zoutfabriek. (MER milieueffecten continuering zoutwinning in Noord-West Fryslân., 12 juli 2010.)

Een randvoorwaarde voor winning onder de Waddenzee is het 'hand aan de kraan'-principe. Dit betekent dat de aanvoer van sediment naar de Waddenzee in balans moet blijven met de snelheid van de bodemdaling en de zeespiegelstijging. Inmiddels laten cijfers over de zeespiegelstijging zien dat die veel sneller gaat dan eerder werd voorzien. Recent (25 april 2024) is een nieuw gebruiksruimtebesluit voor de gas- en zoutwinning onder de Waddenzee vastgesteld. De ruimte voor bodemdaling door zoutwinning is hiermee kleiner geworden. Wanneer deze gebruiksruimte dreigt te worden overschreden moet de winning eerder stoppen. Op basis van het instemmingsbesluit op het winningsplan uit 2015 (kenmerk: DGETM-EM / 13005869) is het toegestaan om uit vier zoutcavernes zout te winnen. In het winningsplan is Frisia uitgegaan van een jaarlijkse zoutextractie 1,35 miljoen ton per jaar. Bij deze extractie wordt aangenomen dat er geen schadelijke gevolgen zijn voor de natuur- en landschapswaarden van de Waddenzee.

Op 28 december 2023 heeft Frisia een verzoek tot instemming met het gewijzigde winningsplan Havenmond bij EZK ingediend. In dit plan heeft Frisia aangegeven om ernaar te streven om twee cavernes tegelijkertijd in productie te houden. Dit zorgt voor relatief kleine productiesnelheden per caverne. Naar verwachting heeft

dit tot gevolg dat de bodemdaling niet zal toenemen, maar dat de bodemdalingssom groter wordt. De gevolgen van deze verandering ligt ter beoordeling bij SodM (kenmerk: ADV-8621).

PDGGO-DTDO / V-53181

SodM merkt op dat de beoordelingssituatie ten opzichte van het winningsplan uit 2015 niet meer hetzelfde is als de huidige uitgangspunten, hoewel de hand aan de kraan systematiek en de jaarlijkse analyse in dat kader juist bedoeld zijn om ruimte en structuur te bieden aan een schuivend beoordelingskader. De nieuwste zeespiegel-scenario's zijn daar een voorbeeld van. Mogelijk is het gebruik van een gebruiksruimte voor bodembeweging overeenkomstig het winningsplan 2015 niet hetzelfde als nadelige effecten uitsluiten, zoals bedoeld in de m.e.r.-afweging. In dat geval zijn op basis van de aanmeldnotitie die bij de aanvraag d.d. 1 september 2023 is toegevoegd, nadelige effecten voor het aspect bodembeweging niet uit te sluiten.

Reactie minister: Ik merk op dat dit buiten het toetsingskader ligt van de onderhavige aanvraag. Ter informatie geef ik mee dat de bodemdaling binnen de gebruiksruimte zal blijven. Dit betekent dat de natuurlijke aanwas van sediment in de Waddenzee zowel de stijgende zeespiegel kan bijhouden, als de bodemdaling door de zoutwinning vereffenen. De Waddenzee ondervindt derhalve geen blijvende effecten van de bodemdaling door de zoutwinning. Als achtervang wordt, zoals SodM terecht aanhaalt, het hand aan de kraan principe toegepast.

Procedurele opmerkingen

Het verloop van de procedure geeft SodM aanleiding tot het maken van een aantal opmerkingen:

1. SodM heeft eerder aangegeven dat de aanvraag niet aan de geldende indieningsvereisten voldoet. Een nulsituatie bodemonderzoek, een actuele AERIUS-berekening en een akoestisch onderzoek ontbreekt.

Reactie minister: Het vastleggen van de nulsituatie is noodzakelijk om deze naderhand te kunnen vergelijken met de eindsituatie. Echter de bodemkwaliteit ter plaatse is naar mijn inzicht voldoende bekend en zal overigens ook worden gemonitord. Een actuele aeriusberekening is toegevoegd aan de aanvraag. Een akoestisch onderzoek is op grond van de algemene regels in het Barmm en thans overgenomen in het Bal, niet verplicht. Daarnaast acht ik de aangeleverde akoestische gegevens voldoende om een juiste afweging te kunnen maken. Hiervoor verwijst ik gemakshalve naar het onderdeel geluid.

2. Onlangs heeft u een besluit op de m.e.r.-aanmeldnotitie genomen, zonder dat SodM als adviseur in de gelegenheid is gesteld advies te geven. SodM voelt zich hierdoor niet in staat gesteld om haar wettelijke taak uit te voeren.

Reactie minister: Voor onderhavige aanvraag bent u wettelijk adviseur. Ik heb u dan ook in dit kader in de gelegenheid gesteld om op de aanvraag te adviseren. Onderdeel daarvan is mijn beslissing op de m.e.r.-beoordeling.

3. De genoemde aanmeldnotitie sluit niet aan op de vergunningaanvraag. Ook dit heeft SodM eerder in het proces (samen met u) al geconstateerd. Het betreft een aanmeldnotitie van enkele jaren geleden, opgesteld ten behoeve van een andere boring.

Reactie minister: Ik deel uw mening dat de aanmeldnotitie niet 1-op-1 gelijk is aan de aanvraag, echter zijn de boringen naar mijn inzicht vrijwel identiek. Ik heb een goede afweging kunnen maken of de milieugevolgen

van dien aard zijn dat er een MER moet worden opgesteld, wat niet het geval is.

PDGGO-DTDO / V-53181

4. SodM constateert dat er meerdere milieuaspecten niet of onvoldoende in de aanmeldnotitie zijn beoordeeld, waaronder natuur, geur, geluid, gezondheid, veiligheid, stofverspreiding en bodembeweging. SodM is van mening dat daardoor nadelige gevolgen voor het milieu niet uitgesloten kunnen worden.

Reactie minister: ik deel deze mening niet. Daarnaast zijn deze aspecten uitgebreid aan de orde gekomen in het MER.

5. Ingevolge artikel 2.6 Wabo kunnen hangende een revisietraject geen andere vergunningen voor veranderingen verleend worden. SodM acht dit artikel hier van toepassing.

Reactie minister: Deze opmerking is niet in lijn met een eerdere instemming van SodM. In eerder overleg heeft SodM ingestemd met het "naar voren halen" van de behandeling van de aanvraag voor de diepboring en pas daarna de aanvraag voor revisie (aangevuld met het in gebruik nemen van boring HVM-01). Een andere invulling is in mijn ogen niet proportioneel.

Samenloop met bouwen

Frisia heeft op 1 september 2023 voor de volgende activiteiten in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) een aanvraag om een omgevingsvergunning ingediend op grond van artikel 2.1, eerste lid:

a: het bouwen van bouwwerken;

e: het aanleggen van een boorgat (veranderen inrichting milieu).

De aanvraag is geregistreerd onder OLO-kenmerk 8014369.

Het aanleggen van de fundatie ten behoeve van de tijdelijke boorinstallatie en de boorkelder is onderdeel van de aanvraag. Op basis van wat SodM heeft kunnen beoordelen is de activiteit impliciet aangevraagd. Gezien de onlosmakelijkheid achten wij het van belang dat de activiteit bouwen overeenkomstig de wettelijke bepalingen wordt toegevoegd aan het besluit. SodM adviseert dan ook de aanvraag aan te vullen overeenkomstig de indieningsvereisten die voor de activiteit bouwen van toepassing zijn en deze onderdeel uit te laten maken van het besluit.

Reactie minister: de activiteit bouwen maakt geen onderdeel uit van de aanvraag. Voorafgaand aan boring HVM-02 heeft Frisia twee boorkelders aangelegd. Voor deze en andere bouwactiviteiten is op 20 november 2014 een omgevingsvergunning afgegeven (kenmerk DGETM-EM/ 14160853), zie verder onder 1. Aanvraag.

Vier milieuaspecten: afvalwater, bodem, geluid en externe veiligheid

Afvalwater

Frisia geeft aan dat het hemelwater dat op de boorlocatie terecht komt wordt opgevangen en via het reguliere productieproces bij Frisia wordt verwerkt. Tijdens de boorfase worden mogelijk chemicaliën gebruikt die niet gebruikt worden in het reguliere productieproces van Frisia. Het is daarom ook onduidelijk of er chemicaliën die gebruikt worden bij de boorfase terecht kunnen komen in het oppervlaktewater of worden afgevoerd via de riolering. Op basis van wat Frisia aan informatie heeft geleverd kunnen wij geen beoordeling uitvoeren en daarmee ook eventuele nadelige effecten niet uitsluiten. Bovendien geeft Frisia aan dat er tijdens de boorfase geen boorgruis en boorspoeling kan vrij komen. Dit is wel

gebruikelijk tijdens een boorproces. Wij adviseren dan ook in de motivering nader te beschrijven waarom bij Frisia geen productiewater, waar boorgruis en boorspoeling onder valt, tijdens de boorfase vrij komt.

PDGGO-DTDO / V-53181

Reactie minister: Ik verwijs gemakshalve naar de paragrafen "Bodembescherming en water" en "Afvalstoffen".

Bodem

SodM constateert dat een nulsituatie bodemonderzoek ontbreekt in de aanvraag, terwijl dit wel een indieningsvereiste is. Hoewel er een grondwatermonitorsrapport is ingediend, kan dit naar mening van SodM niet gelijk staan aan een nulsituatie bodemonderzoek.

Een nulsituatie bodemonderzoek moet aan specifieke eisen voldoen en wordt voorafgegaan door een vooronderzoek (NEN 5725). Gezien de aanwezige verharding kan de uitkomst zijn dat de jaarlijkse grondwatermonitoring een goed alternatief is, maar dan moet dit wel blijken uit het vooronderzoek.

In deze situatie is SodM echter van mening dat de jaarlijkse grondwatermonitoring niet kan dienen als nulsituatie bodemonderzoek. De milieuhygiënische kwaliteit van de bodem is onvoldoende vastgelegd. Zo is bijvoorbeeld onduidelijk of de locaties van de peilbuizen, filterstelling en analyses representatief zijn, ontbreken van bodemmonsters en analyses en is er geen inzicht gegeven in de bodembedreigende stoffen die worden gebruikt tijdens de boring.

Daarnaast merkt SodM op dat de met de uitgevoerde analyses niet is aangetoond dat er geen sprake is van bodemverontreiniging, zoals wordt verondersteld in de aanvraag. Als een verkennend bodemonderzoek niet mogelijk is, dan moet dit met een goede onderbouwing blijken uit het vooronderzoek. Deze onderbouwing ontbreekt.

Daardoor is er geen inzicht gegeven in de bodemkwaliteit. SodM heeft in een toezichttraject geconstateerd dat er op het terrein van Frisia sprake is van bodemverontreiniging. In zowel de aanvraag als de overwegingen van het ontwerpbesluit zien wij geen onderbouwing van het mogelijk effect van de uitbreiding op de bestaande bodemverontreiniging. Niet uitgesloten kan worden dat er maatregelen noodzakelijk zijn om verspreiding van deze verontreiniging te voorkomen. SodM acht het echter essentieel dat dit aspect aandacht krijgt in de vergunning. Wij adviseren om zowel de aanvraag als het ontwerpbesluit op dit punt aan te laten vullen om verspreiding van de bestaande bodemverontreiniging te voorkomen en dit in de vergunning te borgen.

Reactie minister: zie bovenstaande reactie onder procedurele opmerkingen, onder 1.

Geluid

De beoogde boring vindt plaats op het terrein van Frisia. Het terrein van Frisia ligt op een gezonde industrieterrein. SodM constateert dat er zowel in de aanvraag als in het ontwerpbesluit niet is getoetst aan het geluidsproductieplafond en het zonebesluit.

Frisia heeft een aantal geluidrelevante wijzigingen doorgevoerd. In het "onderzoek naar geluidniveaus in de omgeving ten gevolge van Frisia Zout B.V. te Harlingen" d.d. 12 september 2023 opgesteld door Peutz met referentie GL/KKr/AvdS/FU 2919-3-RA-004 is aangetoond dat Frisia met de doorgevoerde wijzigingen niet meer voldoet aan de vergunningvoorwaarden. SodM acht een toetsing aan het geluidsproductieplafond en het zonebesluit door de zonebeheerder daarom juist voor deze procedure noodzakelijk.

Meer specifiek wijst SodM daarbij op bijlage 3 van het bij de aanvraag gevoegde geluidsemissierapportage HL500. De omstandigheden zoals beschreven in die rapportage zijn voor een situatie in Harderwijk en niet toegespitst op de locatie van de voorgenomen boring. Onder andere de toegepaste meteocorrectie dient gewijzigd te worden maar ook de reflecterende oppervlakken van omliggende gebouwen en de ligging van Frisia aan het water alsmede de dijk is niet verwerkt in de rapportage.

Verder acht SodM het niet opportuun om als uitgangspunt te nemen dat de geluidsemissie van de installatie, sinds de meting in 2013, ongewijzigd is. Een dergelijke installatie is aan slijtage en wijzigingen onderhevig waardoor de meting van 2013 mogelijk niet meer actueel zijn.

Daarbij merkt SodM expliciet op dat het onderzoek c.q. de meting uit 2013 is. De wet schrijft voor dat besluiten moeten zijn gebaseerd op actuele gegevens, daar lijkt hier dus geen sprake van. Het toepassen van oude gegevens is toegestaan mits het bevoegd gezag dit motiveert. SodM adviseert u hieraan aandacht te besteden in uw besluit.

Bovenstaande geldt ook voor bijlage 5 van de aanvraag, het rapport Euro Rig Sound. Dat rapport is van 2008 en bovendien opgesteld in de Engelse taal terwijl de wet voorschrijft dat een aanvraag in het Nederlands moet zijn opgesteld.

Daarnaast is het rapport onduidelijk doordat het toeziet op arbeidsomstandigheden en daarmee niet bruikbaar is voor het onderdeel milieu. Ook de berekeningen (55 dBA op een afstand van 300 meter) zijn niet toegespitst op het onderdeel milieu en de situatie ter plaatse van de activiteiten.

Reactie minister: Wat betreft het aspect geluid wordt verwezen naar de overwegingen bij het aspect "Geluid" waarin wordt aangegeven dat in het ter plaatse geldende omgevingsplan voor activiteiten met verplaatsbare mijnbouwwerken niet de geluidswaarden uit het omgevingsplan, maar de geluidswaarden van § 4.109 van het Bal van toepassing zijn. Daaraan wordt voldaan.

Externe veiligheid

Bijlage 1 van de aanvraag betreft de kwantitatieve risico analyse (QRA d.d. 19-12-2022 van Well Engineering Partners). De QRA is gebaseerd op de aanname dat zich maximaal 10 personen in het naastgelegen pakhuis (niet behorend tot de inrichting of aangevraagde (boor)activiteiten van Frisia) bevinden maar dat aantal is niet onderbouwd. Concreet betekent dit dat het aantal betrokkenen c.q. slachtoffers, in geval van een calamiteit, veel hoger kan zijn. SodM adviseert in het (ontwerp)besluit een motivering op dit aspect op te nemen, inclusief voorschriften die de veiligheid voor mens en milieu waarborgen.

Daarbij merkt SodM op dat niet alleen sprake lijkt van een pakhuis maar inmiddels van andere bedrijven c.q. bedrijvigheid en activiteiten ten opzichte van de datum van het opstellen van de QRA. De QRA lijkt hiermee niet meer actueel te zijn.

Reactie minister: de bedrijvigheid ter plaatse van Lange Lijnbaan 9 is momenteel scheepsbouw gerelateerd (Damen). Het gehele pand is circa 50.000 m². Het is niet waarschijnlijk dat zich binnen de risicocontour meer dan 10 mensen bevinden.

In de QRA is geconcludeerd dat niet voldaan kan worden aan richtwaarde van het Bevi. Het rapport geeft aan dat het Bevi echter formeel niet van toepassing is en dat het mogelijk is een vergunning te verlenen middels een afweging. Het rapport

geeft hierover aan: "gemotiveerd afwijken van de richtwaarden is toegestaan en is hier ook te rechtvaardigen vanwege de tijdelijkheid van de boringen". Ik adviseer in het (ontwerp)besluit aandacht te besteden aan dit aspect en een afweging op te nemen aangaande de aannames in de QRA.

De QRA is gedateerd op 19 december 2022 en ten behoeve van de berekeningen is gebruik gemaakt van Safeti versie 8.3. Op basis van het Revi, geldig op die datum, bestaat de verplichting de berekeningen uit te voeren met Safeti versie 8.8. Hiermee lijkt de QRA niet te voldoen aan de wettelijke vereisten.

Reactie minister: De wettelijk voorgeschreven versie van het Safeti-NL rekenpakket in de Omgevingsregeling met ingang van 1 januari 2024 is versie 8 (uitgave 2021). Dit betreft Safeti-NL versie 8.3. Los van deze constatering ben ik van mening dat de bij de aanvraag gevoegde QRA met betrekking op de externe veiligheid een betrouwbaar en juist inzicht geeft.

Handhaafbaarheids- en uitvoeringstoets

SodM adviseert u om de door u voorgestelde voorschriften op de volgende punten aan te passen:

A. Algemene voorschriften

1. Terrein en toegankelijkheid

Conform voorschrift 1.1 dient er binnen de inrichting een overzichtelijke en actuele plattegrond aanwezig zijn. SodM adviseert te overwegen om het ook toe te staan dat deze digitaal te raadplegen zijn.

2. Instructies

Onder voorschrift 2.1 verplicht u Frisia (tijdelijk) werkzame personen te instrueren over de voor hen van toepassing zijnde voorschriften van de vergunning en de van toepassing zijnde veiligheidsmaatregelen. Echter zijn de voorschriften uit de vergunning niet de enige regels die van toepassing zijn op het bedrijf; ook gelden er algemene regels uit het Bal. Daarom adviseert SodM u om expliciet te benoemen dat (tijdelijk) werkzame personen ook geïnstrueerd moeten worden over de van toepassing zijnde algemene regels uit het Bal.

Daarnaast verplicht u onder voorschrift 2.1 dat kundig personeel aanwezig moet zijn om in gevallen van storingen of onregelmatigheden in te kunnen grijpen. Dit komt over als twee voorschriften. Ik adviseer u daarom om deze verplichting in een apart voorschrift op te nemen.

B. Ongewoon voorval

In het ontwerpbesluit zijn onder B verschillende voorschriften met betrekking tot ongewone vooral opgenomen. Vanuit artikel 17 van de Wet milieubeheer gelden rechtstreeks regels. Vanaf 1 januari 2024 gelden rechtstreeks werkende regels vanuit hoofdstuk 19 uit de Ow en afdeling 2.7 uit het Bal.

Het is mogelijk om extra voorschriften te stellen, maar dan moet bijvoorbeeld sprake zijn van vele ongewone voorvallen met beperkte significante effecten. Dat heeft Frisia echter niet aangevraagd. Ik adviseer u daarom het doel en de toepassing van deze voorschriften nader te motiveren.

In het (ontwerp)besluit is in voorschrift B.1.6 aandacht besteed aan de communicatiewijze bij een ongewoon voorval. Gelet op de aannames in de QRA en het naastgelegen pakhuis c.q. andere bedrijvigheid is de strekking van het voorschrift onduidelijk. Is met het voorschrift de interne organisatie van de aanvrager bedoeld of is direct actieve communicatie naar de naastgelegen panden en aanwezige personen bedoeld in het geval van een calamiteit? Ter bescherming

van mens en milieu adviseert SodM aanpassing van het voorschrift danwel toevoeging van voorschriften waarmee in het geval van een ongewoon voorval of calamiteit, acute bescherming (ontruiming) van de naastgelegen panden en activiteiten wordt geborgd. Het gaat daarbij niet alleen om het vastleggen in bedrijfsinterne instructies maar alarmering door middel van doormelding of andere technische voorzieningen naar omliggende panden c.q. omgeving.

PDGGO-DTDO / V-53181

C. Bedrijfsnoodplannen

In het (ontwerp)besluit is een voorschrift (C 1.1) opgenomen met de verplichting tot het overleggen van rapportages aan de brandweer. Het overleggen van deze rapportages betekent niet dat de brandweer deze juist of afdoende acht. SodM adviseert dan ook om dit voorschrift aan te passen, zodanig dat de te overleggen rapportages vooraf afgestemd en goedgekeurd zijn door de brandweer.

Conclusie

Samengevat adviseert SodM u om de handhaafbaarheid van enkele voorschriften in het ontwerp-conceptbesluit te verbeteren; hiervoor hebben wij aanbevelingen gedaan. Verder gaat SodM ervan uit dat u onze overige opmerkingen meeweegt in uw besluitvorming.

Reactie minister: ik verwijs naar mijn eerdere reacties. Daar waar aan de orde heb ik de voorstellen ten aanzien van de voorschriften overgenomen.

7. Overwegingen met betrekking tot het besluit

De aanvraag is getoetst op relevante aspecten van het aangevraagde onderdeel milieu:

Lucht

Toetsingskader

Het algemeen luchtbeleid is gericht op het voorkomen dan wel zo veel mogelijk beperken van emissies naar de lucht door het toepassen van de BBT en het voldoen aan de luchtkwaliteitseisen van bijlage 2 van de Wm.

Luchtemissies voor inrichtingen worden in beginsel gereguleerd door de algemene regels van het Bal. Deze eisen zijn opgenomen in paragraaf 5.4.4 en zijn rechtstreeks geldend.

Het Bal biedt de mogelijkheid om in bepaalde gevallen en onder bepaalde voorwaarden bij maatwerkvoorschrift af te wijken van de algemene regels. Ik acht het in dit geval niet noodzakelijk om maatwerkvoorschriften te stellen.

Emissies vanwege voorgenomen activiteiten

Tijdens de booractiviteiten, welke circa 23 weken duren, vinden door het gebruik van dieselmotoren aangedreven werktuigen, emissies naar de lucht plaats. De diepboring zelf wordt geheel elektrisch uitgevoerd (gevoed vanuit het elektriciteitsnet). Vanwege het incidentele karakter acht ik dat deze activiteiten geen negatieve invloed hebben op de luchtkwaliteit. Daarnaast worden emissies naar de lucht zo veel als mogelijk beperkt doordat elektrisch wordt geboord. Om dit te borgen is hiervoor een voorschrift opgenomen. Tijdens de booractiviteiten is er verder sprake van een verandering in verkeersbewegingen van en naar de inrichting. Deze verandering is tijdelijk en beperkt van omvang.

Toetsing aan het Bal (voorheen Barmm)

De aanvraag is getoetst aan de artikelen opgenomen in het Bal paragraaf 4.109 (voorheen Barmm).

PDGGO-DTDO / V-53181

Geluid

Met behulp van een mobiele installatie wordt één diepboring op de locatie uitgevoerd. De maatgevende geluidbronnen hierbij zijn het materieel en de boorinstallatie.

Bij de aanvraag is voor de boorfase een rapport van geluidsmeting van de in te zetten boorinstallatie en een sound technical report kenmerk 208170-01.02). Op 300 meter afstand van de boorinstallatie bedraagt het berekende immissieniveau 45 tot 48 dB(A).

Binnen een straal van 300 meter bevinden zich geen woningen; het dichtstbijzijnde geluidgevoelige object bevindt zich op circa 780 meter van de boorinstallatie. Het toegestane langtijdgemiddeld beoordelingsniveau op 300 meter afstand, zo volgt uit tabel 4.1121a (Bal), mag in de dag- avond- en nachtperiode niet meer bedragen dan respectievelijk 60 dB(A), 55 dB(A) en 50 dB(A).

Gelet op voorgaande kan worden voldaan aan de geluidwaarden uit het Bal.

Ten overvloede merk ik op dat dat door de inwerkingtreding van de Ow, de algemene regels zoals opgenomen in artikel 4.1121a (geluidwaarden verplaatsbaar mijnbouwwerk) van het Bal en de regels uit het omgevingsplan gemeente Harlingen, paragraaf 22.3.4, juncto hoofdstuk 7 van het invoeringsbesluit omgevingsrecht gelden. Artikel 22.54, derde lid, van het Omgevingsplan geeft aan dat paragraaf 22.3.4 niet van toepassing is op geluid afkomstig van een mobiele installatie voor het aanleggen van een boorgat zoals bedoeld in artikel 4.1116 Bal. Gelet op voorgaande wordt het niet nodig geacht voorschriften te verbinden voor dit aspect.

Bodembescherming en water

Het (nationale) preventieve bodembeschermingsbeleid is vastgelegd in de NRB. Het uitgangspunt van de NRB is dat door een combinatie van voorzieningen en maatregelen (cvm) een verwaarloosbaar bodemrisico wordt gerealiseerd. Alleen in bepaalde bestaande situaties kan volgens de NRB onder voorwaarden volstaan worden met een aanvaardbaar bodemrisico.

Op basis van de NRB worden de (voorgenomen) activiteiten beoordeeld en wordt bepaald welke combinatie van voorzieningen en maatregelen noodzakelijk is om tot een verwaarloosbaar bodemrisico te komen. Daarbij richt de NRB zich op de normale bedrijfsvoering en voorzienbare incidenten. Bodembescherming in situaties van calamiteiten wordt in het kader van de NRB niet behandeld. Een eventuele calamiteitenopvang die onlosmakelijk deel uitmaakt van de installatie, bijvoorbeeld in de vorm van een tank of opvangbassin, is wel een activiteit waarin de NRB voorziet. Tankputten en calamiteiten vijvers voor de opslag van verontreinigd bluswater worden in de NRB niet behandeld.

De putkelder zorgt voor een bescherming van de bodem tijdens de boorwerkzaamheden. Het hemelwater dat op de locatie valt ten tijde van de boring stroomt naar een opvangbak. Dit water wordt gebruikt als injectiewater voor de zoutwinningsputten in de productiefase.

PDGGO-DTDO / V-53181

Hiermee wordt voorkomen dat mogelijk vervuild water de bodem intreedt of in contact komt met het oppervlaktewater. Voorgaande is in overeenstemming met artikel 4.1121, tweede lid van het Bal, zodoende is het milieu in voldoende mate beschermd.

De put wordt geboord vanuit een boorkelder die is uitgevoerd in constructief gewapend beton. Het begin van de put wordt gevormd door de conductor. Deze conductor is door middel van oliebestendige rubberen afdichtingen vloeistofdicht verbonden met de bodem van de boorkelder, zodat ter plaatse geen verontreiniging van grond en/of grondwater kan optreden. De boring vindt plaats op een bestaand verhard terrein, dat eerder is aangelegd voor de boring HVM-02.

Uit de aanvraag volgt dat een verwaarloosbaar bodemrisico conform NRB2012 wordt bereikt. Dit is onder andere in overeenstemming met artikel 4.1121 Bal in combinatie met de specifieke zorgplicht. Rondom het terrein zijn 4 monitoringspeilbuizen geplaatst, voor de jaarlijkse monitoring van de grondwaterkwaliteit. Een nulmeting voor het grondwater is in 2019 uitgevoerd. Uit de nulmeting blijkt dat de grondwaterkwaliteit in sterke mate bepaald wordt door een zoute matrix (sterk verhoogde chlorideconcentratie). Ook kan de situering van de boorlocatie op een voormalig slibdepot invloed hebben op de grondwaterkwaliteit.

Gezien de maatregelen in de vigerende vergunning onder B en de verplichting voor het uitvoeren van een eindonderzoek in het Bal, artikel 4.1120 onder a, acht ik het opnemen van nadere voorschriften ter bescherming van de bodem niet nodig.

Afvalstoffen

Tijdens de boorfase komen de volgende afvalstoffen vrij:

- Boorspoeling.
- Boorgruis.
- Toegevoegde stoffen tijdens het boren.
- Overige afvalstoffen.

De gebruikte boorvloeistof op waterbasis wordt hergebruikt door het te zeven en centrifugeren en indien deze niet meer bruikbaar is, afgevoerd naar een erkend verwerker. Al het boorgruis dat ontstaat tijdens de boring zal worden afgevoerd naar een erkend verwerker.

Uit de toelichting op de vergunningaanvraag blijkt dat de diverse afvalstromen gescheiden worden bewaard en afgevoerd via daartoe gerechtigde inzamelaars/verwerkers. Voorschriften aanvullend op de bepalingen van het Barmm acht ik niet nodig.

Op- en overslag van gevaarlijke stoffen (PGS-richtlijnen)

Ten behoeve van de op- en overslag van gevaarlijke stoffen zijn richtlijnen opgesteld in de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS), waarmee een

aanvaardbaar geacht beschermingsniveau voor mens en milieu wordt gerealiseerd. De PGS-richtlijnen zijn vermeld als Nederlandse informatiedocumenten over BBT in de bijlage van de Mor en worden voorgeschreven in het Barmm. Hiervoor wordt nu verwezen naar de regels voor bedrijfstakoverstijgende activiteiten onder de paragrafen 3.2.8 en 3.2.9 van het Bal. Voor de beoordeling van de aanvraag van de boorwerkzaamheden zijn PGS 15 en 30 relevant.

In de aanvraag is ten behoeve van het boren van de put sprake van tijdelijke opslag van dieselolie en daarnaast gevaarlijke, vaste en vloeibare grond- en hulpstoffen in emballage. Hiervoor zijn in het Bal afdoende voorschriften voor opgenomen, gebaseerd op PGS 15 en PGS 30. In dit besluit worden deze activiteiten vergund, met in achtneming van de regels van bovengenoemde paragrafen. Door het volgen van deze voorschriften is het milieu in voldoende mate beschermd.

Energiegebruik

Uit de aanvraag blijkt dat de benodigde energie voor de boring zal worden onttrokken aan het elektriciteitsnet. De vergunninghouder was toegetreden tot de Meerjarenaafsprake Energie-efficiëntie ETS ondernemingen (MEE) en dient daaraan te voldoen zoals opgenomen in het convenant en de vigerende vergunning. Het MEE convenant eindigde op 31 december 2020 waarmee bepaalde invullingen of vrijstellingen van wettelijke verplichtingen onder het MEE zijn vervallen. Frisia valt daarmee sinds 1 januari 2024 onder de algemeen geldende wettelijke regels op grond van artikel 3.322, tweede lid Bal juncto paragraaf 5.4.1 van het Bal. Op basis hiervan neem ik geen aanvullende voorschriften op voor dit aspect.

Externe veiligheid

In het Besluit externe veiligheid inrichtingen (hierna: Bevi) en de Ministeriële regeling externe veiligheid inrichtingen (hierna: Revi) zijn categorieën van inrichtingen aangewezen waarop het veiligheidsbeleid expliciet van toepassing is. Mijnbouwwerken bestemd voor de winning, opslag, bewerking of het gereedmaken voor transport van gevaarlijke stoffen vormen een van de categorieën die in het Bevi wordt genoemd. De inrichting van Frisia voor de diepboring naar het zoutvoorkomen valt niet onder deze categorie, omdat geen sprake is van een inrichting bestemd voor de winning van gevaarlijke stoffen. Echter, het Barmm schreef voor dat het plaatsgebonden risico (hierna: PR) tijdens de boorfase dient te worden bepaald overeenkomstig het Bevi.

Om voldoening aan artikel 44 uit het Barmm (oud) te kunnen geven, is in de bij de aanvraag gevoegde Quantitative Risk Assessment (QRA), Locatie HVM-01 (versie 1.0, 19 december 2022) gebruik gemaakt van de interim handleiding uit 2010. Toetsing vindt plaats aan hetgeen gesteld was in artikel 45 van het Barmm (overgegaan in het Bal): "Het boren en het afwerken van de put zijn niet toegestaan indien zich een kwetsbare bestemming, zoals gedefinieerd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen, binnen de contour van 10^{-6} /jaar van de volgens artikel 44 berekende waarde van het plaatsgebonden risico bevindt."

Maatgevend voor het risico tijdens de boring is de kans op de aanwezigheid van gasinsluitingen. Deze zouden mogelijk aangeboord kunnen worden met als gevolg

explosiegevaar en een blow out. Dit scenario is berekend en met de QRA inzichtelijk gemaakt. Binnen de berekende 10^{-6} contour bevinden zich geen kwetsbare objecten. Hiermee wordt voldaan aan het gestelde volgend uit artikel 45 van het Barmm.

PDGGO-DTDO / V-53181

Binnen de PR-contour bevinden zich onderdelen van de eigen inrichting (kantoor en pomphuis) en buiten de inrichting een klein deel van een omvangrijk bedrijfsgebouw dat voor werkzaamheden aan schepen wordt gebruikt en dat als beperkt kwetsbaar object kan worden beschouwd.

Stoomleiding NAM

Aan de rand van de Havenmond locatie, aan de noordelijke en oostelijke kant wordt de omgeving omsloten door een stoomleiding, door de NAM in gebruik voor de Schoonebeek stoominjectie. Deze leiding valt binnen de 10^{-6} contour. In de toelichting bij de aanvraag wordt aangegeven dat het risico op het falen van de stoomleiding wel een complicerende factor is bij onmiddellijke noodhulpoperaties, doch dit vergroot de externe risicocontour niet.

Ten aanzien van het groepsrisico wordt geconcludeerd dat, gezien het geringe aantal werkzame personen (minder dan 10) in het risicogebied buiten de inrichting er formeel geen sprake is van een groepsrisico. Het berekende groepsrisico ligt ruim onder de oriëntatiewaarde.

In de toelichting bij de aanvraag heeft Frisia aangegeven dat in overeenstemming met paragraaf 8.2.1 van de Mijnbouwregeling een FFRP (Fire Fighting Rescue Plan), een PSSHD (Project Specific Health and Safety Document) en een blow-out calamiteitenplan een maand voor de werkzaamheden wordt ingediend.

Daarnaast heeft de booraannemer een door SodM geaccepteerd "Safety Case" voor de gekozen boortoren, dat onder andere de veilige omgang met gevaarlijke situaties regelt en de veilige werking van de boorinstallatie waarborgt.

Ten aanzien van het aspect externe veiligheid acht ik, gezien het bovenstaande en het advies van de Brandweer Fryslân, het nodig een aanvullend voorschrift op te nemen dat genoemde plannen een maand voor de aanvang van de werkzaamheden ook worden overgelegd aan de Brandweer Fryslân.

Conclusie toetsing aan het Bal

De aanvraag heeft in voldoende mate aangetoond dat voldaan kan worden aan de opgestelde algemene regels zoals deze zijn vastgelegd in het Bal.

Conclusie milieu

Gelet op voorgaande wordt het milieu in voldoende beschermd tegen nadelige gevolgen bij het uitvoeren van de aangevraagde activiteit. Er zijn geen redenen om de aangevraagde activiteit te weigeren.

Algemeen, instructie en registratie

Ten behoeve van instructie van het personeel, registratie, keuring en inspectie, toegang tot het terrein, etc. zijn aan deze vergunning algemene voorschriften opgenomen

PDGGO-DTDO / V-53181

Ongewone voorvallen

In artikel 17.2, eerste lid van de Wm (vervallen per 1-1-2024, nu opgenomen in artikel 2.22. Bal is vastgelegd dat ongewone voorvallen waardoor nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of dreigen te ontstaan door het bedrijf zo spoedig mogelijk aan het bevoegd gezag moeten worden gemeld.

In het kader van handhaving neem ik een voorschrift op dat een ongewoon voorval ook gemeld moet worden bij de toezichthouder.

Conclusie van de aanvraag

Vanuit het toetsingskader dat betrekking heeft op de aangevraagde activiteiten concludeer ik dat de omgevingsvergunning met in achtneming van de opgenomen voorschriften verleend kan worden.

8. Besluit

Gelet op het voorafgaande besluit ik:

- I. De omgevingsvergunning voor de diepboring HVM-01 op Lange Lijnbaan 15 te Harlingen te verlenen voor Frisia Zout B.V. voor de volgende activiteiten:
Mijnbouwlocatie ten behoeve van het uitvoeren van een diepboring, het oprichten en in werking hebben van een inrichting of mijnbouwwerk, artikel 2.1, eerste lid en onder e, sub 1° en sub 3°, van de Wabo, juncto artikel 2.5, eerste lid, onder a van het Bor.
- II. De omgevingsvergunning te verlenen voor een periode van 5 jaar gerekend vanaf het moment van het onherroepelijk worden van onderhavig besluit.
- III. De functioneel ondersteunende activiteiten opgenomen in paragrafen 3.2.8, 3.2.9 en 3.2.13 van het Bal te vergunnen.
- IV. Aan de omgevingsvergunning de voorschriften uit bijlage I te verbinden.

9. Zienswijzen

Op het ontwerpbesluit kan eenieder zienswijzen indienen. Een belanghebbende kan tegen het besluit beroep instellen. Ook als tegen het ontwerpbesluit geen zienswijze is ingediend. Echter is het indienen van een eventuele zienswijze wel aan te bevelen, zodat deze bij het definitieve besluit betrokken kan worden. Niet belanghebbende kunnen enkel beroep instellen tegen de uiteindelijke beschikking wanneer tegen het ontwerp van dit besluit zienswijze zijn ingediend.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
namens deze, 5.1.2.e

5.1.2.e

MT-lid directie Transitie Diepe Ondergrond

Bijlage I, voorschriften

PDGGO-DTDO / V-53181

A. Algemene voorschriften**1. *Terrein van de inrichting en toegankelijkheid*****1.1**

Binnen de inrichting moet een overzichtelijke en actuele plattegrond aanwezig zijn. Tevens is er de mogelijkheid deze plattegrond digitaal te raadplegen. Op deze plattegrond moeten ten minste de volgende aspecten zijn aangegeven:

- a. Alle gebouwen en de installaties met hun functies;
- b. Alle opslagen van stoffen welke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken met vermelding van aard en maximale hoeveelheid.

1.2

Op het terrein van de inrichting moet een zodanige afscheiding aanwezig zijn dat de toegang tot de inrichting voor onbevoegden redelijkerwijs niet mogelijk is.

1.3

Gebouwen, installaties en opslagvoorzieningen moeten altijd goed bereikbaar zijn voor alle voertuigen die in geval van calamiteiten toegang tot de inrichting/installatie moeten hebben. Binnen of nabij de installaties mogen geen andere goederen of stoffen worden opgeslagen dan die welke voor het proces nodig zijn of daardoor zijn verkregen, met uitzondering van brandbestrijdingsmiddelen.

2. *Instructies***2.1**

De vergunninghouder moet de binnen de inrichting (tijdelijk) werkzame personen instrueren over de voor hen van toepassing zijnde voorschriften van deze vergunning, de van toepassing zijnde algemene regels van het Besluit activiteiten leefomgeving en de van toepassing zijnde veiligheidsmaatregelen.

2.2

Tijdens het in bedrijf zijn van installaties die in geval van storingen of onregelmatigheden kunnen leiden tot nadelige gevolgen voor het milieu, moet steeds voldoende, kundig personeel aanwezig zijn om in voorkomende gevallen te kunnen ingrijpen.

2.3

De vergunninghouder moet één of meer ter zake kundige personen aanwijzen die in het bijzonder belast zijn met de zorg voor de naleving van de in deze vergunning opgenomen voorschriften.

3. *Melding contactpersoon en wijziging vergunninghouder***3.1**

De vergunninghouder moet direct nadat de vergunning in werking is getreden schriftelijk naam en telefoonnummer opgeven aan het bevoegd gezag van degene (en van diens plaatsvervanger) met wie in spoedeisende gevallen, ook buiten normale werktijden, contact kan worden opgenomen. Als deze gegevens wijzigen moet dit vooraf onder vermelding van de wijzigingsdatum schriftelijk worden gemeld aan de toezichthouder.

3.2

Onderhoudswerkzaamheden, waarvan redelijkerwijs moet worden aangenomen, dat deze buiten de inrichting nadelige gevolgen voor het milieu kunnen

veroorzaken, dan wel dat hiervan in de omgeving meer nadelige gevolgen voor het milieu worden ondervonden dan uit de normale bedrijfsvoering voortvloeit, moeten ten minste 14 dagen voor de aanvang van de uitvoering aan het bevoegd gezag worden gemeld.

3.3

Indien uit de inhoud van keurings- en inspectierapporten blijkt dat gevaar voor verontreiniging dreigt, moet zo spoedig mogelijk de toezichthouder daarvan in kennis worden gesteld.

4. Registratie

4.1

Binnen de inrichting is een exemplaar van deze vergunning (inclusief aanvraag) met bijbehorende voorschriften aanwezig. Verder zijn binnen de inrichting de volgende documenten aanwezig:

- a. Alle overige voor de inrichting geldende omgevingsvergunningen en meldingen;
- b. De actuele veiligheidsinformatiebladen die behoren bij de in de inrichting aanwezige gevaarlijke stoffen;
- c. De bewijzen, resultaten en/of bevindingen van de in deze vergunning voorgeschreven inspecties, onderzoeken, keuringen, onderhoud, registraties en/of metingen;
- d. De registratie van het jaarlijks elektriciteit-, water- en gasverbruik.

De documenten genoemd onder c en onder d moeten ten minste vijf jaar worden bewaard.

4.2

Klachten van derden en de actie die door de vergunninghouder is ondernomen om de bron van de klachten te onderzoeken en eventueel weg te nemen, moeten worden geregistreerd.

B. Ongewoon voorval

1.1

Na elk ongewoon voorval moet worden bepaald of sprake is van een ongewoon voorval met of zonder significante gevolgen voor het milieu.

1.2

Ongewone voorvallen die worden geclassificeerd als ongewoon voorval mét significante gevolgen voor het milieu moeten zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen twee werkdagen na het ontstaan van het ongewone voorval, worden gemeld bij de toezichthouder.

C. Bedrijfsnoodplannen

1.1

Vergunninghouder dient uiterlijk 4 weken voor aanvang van de boorwerkzaamheden de PSSHD (Project Specific Health and Safety Document), FFRP (Fire Fighting Rescue Plan) en het blow-out calamiteitenplan zowel aan de toezichthouder als aan Brandweer Fryslân (info@brandweerfryslan.nl) ter afstemming en goedkeuring te overleggen.

D. Boorwerkzaamheden

1.1

De boorwerkzaamheden dienen plaats te vinden met een elektrisch aangedreven boorinstallatie.

PDGGO-DTDO / V-53181

Bijlage II, Begrippenlijst

PDGGO-DTDO / V-53181

Voor de begrippen die niet in deze lijst zijn opgenomen refereer ik naar de definities zoals die zijn opgenomen in de geldende wet- en regelgeving (zoals het Ab, de Ar, het Bor, het Bevi, Mijnbouwwet etc.)

Begrip	Definitie
Afvalwater	Alle water waarvan de houder zich, met het oog op de verwijdering daarvan, ontdoet, voornemens is zich te ontdoen, of moet ontdoen.
Bedrijfsafvalwater	Afvalwater (inclusief verontreinigd hemelwater), niet zijnde huishoudelijk afvalwater.
Bodemincident	Een incident waarvan op voorhand een redelijk vermoeden bestaat dat vrijgekomen stoffen de bodem zullen verontreinigen, dan wel een incident waarna door middel van lekdetectie of anderszins is vastgesteld dat bodemverontreiniging is opgetreden.
Geluidsgevoelige bestemmingen	Gebouwen of objecten, aangewezen in het Besluit geluidhinder krachtens de artikelen 49 en 68 van de Wet geluidhinder (Stb. 1982, 465).
Hemelwater	Alle neerslag, zoals regen, sneeuw of hagel.
Installaties	Die onderdelen van de inrichting, die als een zelfstandige eenheid kunnen worden beschouwd. Installaties kunnen met elkaar verbonden zijn, bijvoorbeeld via pijpleidingen.
Langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$)	Het A-gewogen gemiddelde van de afwisselende niveaus van het ter plaatse, in de loop van een bepaalde periode optredende geluid en zo nodig gecorrigeerd voor de aanwezigheid van impulsachtig geluid, tonaal geluid of muziekgeluid, vastgesteld en beoordeeld overeenkomstig de 'Handleiding meten en rekenen industrielawaai', uitgave 1999.
Maximaal geluidsniveau (L_{Amax})	Het hoogste A-gewogen geluidsniveau, afgelezen in de meterstand 'fast', verminderd met de meteorcorrectieterm C_m . De meterstand 'fast' komt overeen met een tijdconstante van 125 ms. De hoogste waarde van de onder 1. en 2. genoemde niveaus, bepaald overeenkomstig het Besluit bepaling referentieniveau-periode (Stcrt. 1982, 162):

NEN 5744	NEN 5744:2011 + A1: 2013 Bodem-Monsterneming van grondwater, maart 2011;
Ongewoon voorval	Elke gebeurtenis in een inrichting, ongeacht de oorzaak van die gebeurtenis, die afwijkt van de normale bedrijfsactiviteiten - met inbegrip van storingen in het productieproces en storingen in de voorzieningen (mits daaruit nadelige gevolgen voor het milieu voortkomen) van de inrichtingen alsook ongelukken en calamiteiten - en waardoor nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of dreigen te ontstaan.
Procesinstallaties	Installaties waarin processen en andere handelingen worden uitgevoerd, inbegrepen de direct hiertoe behorende installaties voor de terugwinning, zuivering en/of vernietiging van producten, afvalstoffen, afvalwater en afvalgassen en voor tussenopslag van deze stoffen of voor de beveiliging
Toeziethouder	Staatstoezicht op de Mijnen Postbus 24037 2490 AA Den Haag Website: www.sodm.nl E-mail: omgevingsloket@sodm.nl telefoon: 070 - 379 8400

Programma DG Groningen en
Ondergrond

Bijlage III: Beslissing m.e.r.-beoordeling PDGGO-DTDO / V-53181

PDGGO-DTDO / V-53181